

ЗМІСТ

Передмова (Г. А. Скрипник)	5
----------------------------------	---

Розділ 1. УКРАЇНЬСКА МОВА ЯК ЧИННИК ЕТНОНАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ (В. М. Русанівський)	27
--	----

1.1. Розвиток літератури народною мовою	29
1.2. Розширення стилістичних меж української літературної мови	35
1.3. Шевченко і його роль в консолідації українського народу	37
1.4. Офіційна мовна політика в Російській імперії та Австро-Угорській монархії щодо національних меншин	59
1.5. Розвиток мовознавства	63
1.6. Послідовники Т. Шевченка — розбудовники літературної мови	67
1.7. Нова генерація. Розширення функцій української мови	73

Розділ 2. ОСНОВНІ ТА ДОПОМІЖНІ ГОСПОДАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ. МАТЕРІАЛЬНА ЕТНОКУЛЬТУРА	79
--	----

2.1. Землеробство, тваринництво, рибальство, мисливство та бджільництво (В. Ф. Горленко)	81
Землеробство (81). Знаряддя праці (85). Тваринництво (96). Рибальство (99). Мисливство (102). Бджільництво (105).	
2.2. Ремесла та промисли, традиційні транспортні засоби сполучення (В. Ф. Горленко)	107
Ремесла та промисли (107). Традиційні транспортні засоби сполучення (116).	
2.3. Народна архітектура сільських житлових комплексів (О. Ю. Косміна, Т. В. Косміна)	123
Тимчасове житло (128). Двір (129). Господарські споруди двору (132). Постійне стаціонарне житло (139). Інтер'єр (155). Поліський ареальний тип (168). Лісостеповий ареальний тип (170). Степовий ареальний тип (175). Карпатський ареальний тип (178).	
2.4. Етномистецькі особливості українського традиційного вбрання (Г. Г. Стельмащук)	182
Регіональні риси народного строю (191).	
2.5. Народна їжа та харчування (Л. Ф. Артюх)	226
Повсякденне харчування (227). Харчові заборони й обмеження (233). Обрядово-ритуальна їжа (234).	

Розділ 3. НАРОДНА ДУХОВНА СОЦІОНОРМАТИВНА ТА ЗВИЧАЄВО-ОБРЯДОВА КУЛЬТУРА	239
3.1. Національна ментальність та традиційні світоглядні уявлення (Г. А. Скрипник) ...	241
Традиційні світоглядні уявлення та вірування українців (262). Космогонічні уявлення. Міфологія та демонологія (268).	
3.2. Громада і громадський побут (О. В. Курочкін)	298
3.3. Молодіжні громади та ініціації в українському селі (В. Г. Балушок)	308
3.4. Звичаєве право (В. М. Сироткін)	318
3.5. Побут та звичаї кобзарів і лірників (В. Г. Балушок)	341
3.6. Сім'я та сімейний побут (О. А. Поріцька, О. А. Сапеляк)	351
Передумови формування сім'ї (351). Дошлюбні форми спілкування (354). Придане (359). Форми шлюбів (360). Приймацтво (363). Форми селянської сім'ї (366). Господарські функції сім'ї. Розпорядок робочого дня (367). Майнові відносини між членами родини (371). Шлюб та розлучення (374). Діти у родині (377).	
3.7. Родильні обряди та звичаї (Н. К. Гаврилюк)	379
Звичаї передпологового циклу (379). Народження. Баба-повитуха. Вибір імені дитини (380). Обряди очищення. Відвідини породіллі та святкування родин (382). Вибір кумів. Обряди, що виконувалися до і після хрещення дитини (384). Обряди, що виконувались на хрестинах (386). Постриження та інші помітні події у житті дитини (388).	
3.8. Весільна обрядовість (В. К. Борисенко)	390
Сватання. Оглядини. Заручини (391). Вінок. Коровай. Деревце (392).	
3.9. Поховальна та поминальна обрядовість (Н. К. Гаврилюк)	403
Повір'я і обряди, пов'язані зі смертю та підготовкою до похорону (404). Похоронні обряди (408). Поминальні звичаї та обряди (413).	
3.10. Народний календар (Г. Б. Бондаренко)	416
3.11. Традиційні народні знання (В. Ф. Горленко, В. Т. Зінич, Г. А. Скрипник)	429
Народні знання українців з агротехніки й агрономії (429). Метеорологія (437). Математика (442). Метрологія (447). Медицина (450). Ветеринарія (467).	
Розділ 4. ФОЛЬКЛОРИСТИКА І ФОЛЬКЛОР (С. Й. Грица)	469
4.1. Становлення народознавчих студій	471
Початковий період знайомства з українським фольклором (473).	
4.2. Збирання та публікації фольклору	475
Вивчення фольклору в Західній Україні (482). Словесно-музичні видання (484). Перші фольклорно-етнографічні багатотомні видання (486).	
4.3. Напрями і методи дослідження народної культури	493
Структурно-типологічний напрям в українській науці (497).	
4.4. Класифікації фольклору. Проблеми текстології	500
“Псування” чи подальший розвиток фольклору? (503).	
4.5. Вивчення народного багатоголосся	504
4.6. Стратифікація українського фольклору, його парадигматична природа і родово-жанровий поділ	507
4.7. Обрядовий фольклор: календарний цикл	511
Зимова обрядовість (512). Весняні обрядові свята, звичаї (515). Літні обряди (518).	
4.8. Сімейно-побутовий цикл	521
Народини й хрестини (524). Похоронні обряди та звичаї (525).	

4.9. Народна епіка: билини, думи, балади, історичні пісні, духовні вірші та псалми, співанки-хроніки	528
Билини (528). Думи (531). Балада (537). Історична пісня (541). Духовні вірші та псалми (543). Співанки-хроніки (545).	
4.10. Емігрантські пісні-новотвори	547
4.11. Гумористично-танцювальна пісенність	549
4.12. Пісні літературного походження	551
4.13. Становлення етноінструментознавства	553

Розділ 5. РОЗВИТОК НАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН

5.1. Розвиток філософської думки (Л. П. Депенчук)	565
5.2. Історична наука, її витoki та формування (О. П. Реєнт)	595
5.3. Шляхи розвитку народознавства (В. Ф. Горленко)	600
5.4. Короткий огляд історії природознавства ХІХ ст. (світовий контекст) (Ю. О. Храмов)	617
5.5. Математика (Т. М. Виврот)	626
5.6. Механіка (С. А. Хорошева)	635
5.7. Фізика (Ю. О. Храмов)	649
Харківський університет (649). Університет Св. Володимира у Києві (Київський) (654). Одеський університет (659). Львівський університет (661).	
5.8. Астрономія (І. Д. Зосимович)	663
5.9. Геологічні дослідження (В. В. Пермяков)	668
5.10. Географічна наука (О. М. Маринич)	670
5.11. Хімія (Л. В. Коцій)	672
5.12. Біологія (С. П. Руда)	680
5.13. Медична наука та освіта (Ю. К. ДуPLENKO)	688

Розділ 6. РЕЛІГІЯ І КУЛЬТУРА (Д. В. Степовик)

6.1. Духовний вимір культури	705
6.2. Православ'я і українська культура	719
6.3. Мовні аспекти релігійного життя	732
6.4. Обряд і мистецтво храмооблаштування	748
6.5. Деструктивна роль РПЦ у національній освітній сфері	754
6.6. Негативні тенденції у розвитку українського церковного мистецтва	760
6.7. Греко-католицизм: боротьба за виживання	767
6.8. Відстоювання україномовного правопису в церковному книгодрукуванні	773
6.9. Роль церкви в утвердженні моральних засад суспільства	777
6.10. Протестантизм і римо-католицизм в Україні	780

Розділ 7. УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО (Є. І. СяваВКО)

7.1. Децентралізація та наступна централізація шкільної справи	791
7.2. Пригнічення національної школи	799
7.3. Церковнопарафіяльні та монастирські школи	804
7.4. Домашнє шкільне виховання	807
7.5. Учитель, його статус. Шкільний побут	814
Клас (819). Кабінет учителя (820).	

7.6. Програми навчання	829
7.7. Жіночий рух і народне шкільництво	834
7.8. Боротьба проти заборони Росією української мови в школах	842
7.9. Мережа народних шкіл	848
7.10. Роль учителів у збереженні пам'яток культури і мистецтва	854

Розділ 8. НАУКОВІ З'ЇЗДИ. НАУКОВІ ТОВАРИСТВА. МУЗЕЇ (Є. І. Сявавко, Г. А. Скрипник)	861
8.1. Наукові з'їзди	863
8.2. Наукові та технічні товариства	866
8.3. Наукове товариство імені Шевченка	869
8.4. Товариство "Просвіта"	873
8.5. Зародження українського музейництва, музеї наукових установ та товариств	883
Бібліографія	969
Список скорочень	991
Іменний покажчик	992

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Аарне А. 499
 Абашев Д. 678, 679
 Абель Н. 620
 Абламович І. 636, 655
 Абрагам О. 506
 Абрамович П. 933
 Август 49
 Авенаріус М. 565, 649, 656—658, 662, 864
 Авогадро А. 619
 Авсенев П. 586, 587
 Ади Негрі 76
 Адріан, московський патріарх 719
 Адрияшев О. 599
 Азадовський М. 492, 499
 Аксаков С. Д. 53
 Аксаков С. Т. 54
 Аксьонов С. 673
 Александрович Серапіон 727
 Алексєєв П. 565, 674, 675, 680, 864
 Алексєєвський В. 630, 631
 Алферов А. 886
 Алчевська Х. 835, 842, 852
 Альбицький В. 648
 Альфен 634
 Аляб'єв О. 474, 477
 Ампер А.-М. 471, 617
 Амфітеатров Філарет 727, 734
 Ангелович А. 771
 Анджейовський О. 669
 Андреев К. 629
 Андржеєвський А. 680, 681
 Андрієвський Є. 494, 927
 Андрієвський С. 689
 Андрійович-Морар С., митрополит 765
 Анічков Є. 516

Анненков І. 504
 Антонов О. 670
 Антонович В. 15—17, 245, 247, 479, 486—488, 494, 495, 531, 541, 561, 574—577, 597, 599, 609, 616, 799, 844, 857, 870, 871, 886, 888, 898, 904
 Антоновський М. 601
 Анучін Д. 902
 Арандаренко А. 671
 Аргеландер Ф. 621
 Арістотель 476
 Арнольді В. 683
 Арреніус С. 678, 679
 Артободєвський І. 646
 Архангельський М. 635, 638
 Ауенбруггер 696
 Афанасьєв О. 493
 Афанасьєв-Чужбинський О. 58, 66, 616
 Ашоф 700

Бабенко В. 924, 939
 Бабченко І. 734
 Багалій Д. 186, 586, 599, 611, 917, 937
 Базаров О. 674, 677
 Базилевич Г. 480
 Байда 541, 542
 Байков М. 635
 Байрон Дж. 52, 76, 471
 Балабан 760
 Балагутрака М. 247
 Балуттовський Ф. 952
 Бантиш-Каменський Д. 46, 595, 596, 607
 Банулеску-Бодоні Гавриїл 727
 Барабаш 47
 Баран С. 871

Баранецький О. 682—684, 865
 Барановський О. 67
 Барвінок Ганна (Білозерська-Куліш О.) 745, 835
 Барвінський О. 64, 804, 824, 870, 877, 880, 881
 Бардах Я. 700
 Барнс 631
 Барський М. 948
 Бартелемі Ж.-Ж. 45
 Барток Б. 503, 506
 Баумейстер Х. 584
 Бахофен Й. 493
 Бачинський О. 748
 Бачинський Ю. 584
 Безредка А. 700
 Безу Е. 626
 Бейер Є. 639, 642
 Бекерель А. 620
 Бекетов А. 681
 Бекетов М. 565, 649, 676—679
 Беккер 626
 Беллінсгаузен Ф. 622
 Бельтрамі Е. 620
 Белянкін І. 642
 Бенкендорф 770
 Бенфей Т. 493
 Бер К. 624, 699
 Березовський В. 814
 Беркович А. 667
 Беркута Йоанікій (Полонський) 762
 Берн 654
 Бернс Р. 50, 76
 Бернуллі І. 635
 Бертло 674
 Бертран Ж. 643
 Берцеліус Й. 619, 678
 Бессель Ф. 620, 621

- Бессер В. 680
Бессонов П. 515, 545
Бехтерев В. 689
Бец В. 690, 691, 698, 864
Бецький І. 52, 886
Бешко А. 481
Белінський В. 33
Белонін М. 933
Бельський С. 933
Бігеляйзен Г. 496
Білецька М. 841
Білецький М. 686
Білецький О. 62
Білецький-Носенко П. 37, 40, 66, 69, 602
Білімович А. 642
Білозерський В. 478, 568, 569, 587
Білозерський М. 390, 475, 480, 481, 531
Білозірський В. 12
Бількер А. 821
Біляшівський М. 886, 890, 891, 893, 896, 900—903, 910, 913, 922, 950
Біо Ж. 651
Благослав Я. 495
Бларамберг Ч. 885
Бледе Б. 669
Блощанський В. 855
Блюменфельд Т. 352
Бобрецький М. 685
Бобровський П. 932
Богданов С. 684
Богданович М. 59
Богдашевський Д. 586, 591, 592
Богомолець О. 699, 700
Бодянский О. 7, 69, 247, 471, 474, 478, 482, 487, 569, 603, 604
Бодянский Ф. 603
Боклач О. 883
Бокль 495
Болсуновський К. 898
Болтарович З. 460
Болховітінов Є. 727
Болховітінов І. 756
Большані О. 654
Большман А. 618, 661
Бонковський Д. 551
Бопен 631
Боплан Г.-А. де 364, 390, 559
Борецький І. 940
Боржавський В. 481, 531
Борисенко В. 391
Борн'ї Д. 637
Борнгаупт Ф. 694
Боровик В. 78
Боровиковський В. 908
Боровиковський І. 35, 474
Боровиковський А. 7, 34, 69, 604
Борщов І. 684
Боткін С. 693, 694
Бохенська Є. 859
Боярська-Попович К. 835
Брадлей Д. 663
Брайер А. 676
Братиця П. 504, 531, 557
Братусь 883
Братчиков А. 612
Бржозовський С. 933
Бріссон 76
Бродзінський К. 537
Броньяр А. 623
Броунов П. 670
Бруно Дж. 594
Брюкнер О. 473
Брюллов К. 46
Брянчанінов І. 756
Бугорський, дяк 806
Букреев Б. 630, 631
Булаховський А. 43
Булашов Г. 451
Булгак Й. 770
Буль Дж. 620
Бунге М. 678, 865, 868
Бунзен Р. 617, 621
Бунте М. 674
Буняковский В. 447
Бурачинська-Головацька М. 835
Бурачинські 857
Буслаєв Ф. 493
Бутлеров О. 619, 674, 864
Бухнер Е. 624
Буяльський І. 689
Бюргер Г. 51
Бюффон Ж.-Л. 680
Бюхнер 571, 590
Вааре Г. 677
Вагилевич І. 37, 325, 475, 483, 492, 493, 597, 605, 738, 774, 850, 858
Вагилевич В. 61
Валуев П. 60, 741, 800
Вальтер О. 686, 690, 697
Вальц Я. 864
Ван дер Ваальс 656
Вант-Гофф 678
Василенко В. І. 321, 430, 434, 438, 612, 919, 930
Василенко В. Х. 696
Василенко М. 599
Васильєв М. 646
Васильківський С. 25, 908, 918
Васильченко С. 448, 823, 827, 883
Вахнюк А. 857
Вахнянин А. 875
Вахтеров В. 830
Вашенко-Захарченко М. 565, 627—630, 632, 634
Введенський М. 689
Вейерштрасс К. 620, 631
Велер Ф. 624, 674, 676
Величко С. 6
Величковський 873
Велланський-Кавунник Д. 689
Венелін Ю. 478
Венера 32
Вергілій 31, 49
Вересай О. 481, 485, 531, 537, 559, 610
Веріго Б. 686
Веріго О. 673—675
Вернадський В. 928
Верхратський І. (Лосун) 64, 74, 75, 872
Верхратський С. 452, 455, 456, 461, 464
Веселовський О. 487, 492, 499, 533
Вестерберг Г. 93
Вижевський С. 627, 629, 636
Вирубова 571
Вислоцький В. 322
Високович В. 688, 696, 698, 700, 701
Висоцький Г. 682
Висоцький М. 864
Вишневецький Д. 542
Відорт Ф. 558
Віконська Д. 254
Вінні Альфред де 50, 52
Вірхов Р. 698, 701
Вітошинський В. 826
Власійчук О. 826
Власовський І. 754
Вовк Ф. (Волков Ф.; Вовк Хв.) 15, 17, 18, 248, 252, 264, 391, 365, 402, 472, 486, 516, 521, 561, 601, 609—611, 614—616, 858, 871, 872, 936, 957, 960—962

Вовчок Марко (Вілінська-Маркович М.) 52, 53, 61, 67—69, 75, 472, 484, 778, 826, 845, 859
 Водовозов М. 828
 Возняк М. 473, 550, 552, 872
 Волинський В. 859
 Волков О. 683, 684
 Волкович М. 692, 694
 Володимир Великий 279, 528, 766
 Володимир Мономах 748
 Володимирський-Буданов М. 319, 320
 Володислав II, король Угорщини 766
 Волошинський Я. 888
 Вольф 584, 587, 589, 680
 Воробкевич С. 552
 Воронеж П. 638, 641, 642, 647
 Вороний Г. 447, 565
 Воронцов М. 866
 Вотчал Є. 684
 Врабель М. 502
 Врецьона Г. 824—826, 880
 Врубель М. 908
 Вюрц 674, 675
Г
 Габричевський Г. 700
 Гадзинський Я. 948
 Гайдученко С. 934
 Гакман Є. 764, 765
 Гакстгаузен 849
 Галицька К. 826, 841
 Галицький Д. 576, 748
 Галич О. 570, 571
 Галка І. 37
 Галле Й. 621
 Гамалія М. 688, 700, 867
 Гамільтон У. 617, 638, 641, 643
 Гамсун 76
 Ганімед 32
 Ганка В. 50, 62, 488, 569
 Ганкевич П. 763
 Ганський О. 668
 Ганчев 9
 Гарасевич М. 738
 Гарматій Л. 490, 856, 857, 961
 Гартман Е. 592
 Гатцук А. 626, 627
 Гатцук М. (Куций М.) 53, 64, 65, 800
 Гауптман Г. 76
 Гаусс К. 620—622, 660, 666
 Ге М. 908

Гегель 476, 584, 586, 588, 589
 Гедиміновичі 258
 Гей-Люссак 676
 Гейне Г. 76, 471
 Геккель Е. 624
 Гекслі Т.-Г. 493
 Гель Гомер де 669
 Гельдерлінка Й.-Х. 52
 Гельмгольц Г. 496, 617, 622, 624
 Гельмерсен Г. 668
 Гене І. 87, 88, 91
 Геракліт 49
 Герасевич М. 772
 Герасимович І. 804
 Герасимчук В. 871
 Гердер Г. 241, 471, 566, 596
 Герц Г. 618, 654
 Герцен О. 38, 770
 Гехтер М. 871
 Гіббон Е. 45
 Гіббс Дж. 618, 667
 Гізе Ф. 672, 679
 Гізель 760
 Гілберт Д. 620
 Гільденбрандт А. 661
 Гільфердінг О. 481
 Гіляров О. 595
 Гірн Г. 617
 Гіршман Л. 697
 Главка Й. 765
 Гладкий Г. 552
 Глинка М. 552
 Глинський М. 576
 Глинський Т. 64
 Глібов Л. 67—69, 551, 844
 Глібовицький К. 872
 Глінка К. 928
 Глогер З. 537
 Гмелін 867
 Гнатюк В. 262, 345, 416, 472, 481, 490—492, 495, 497, 501—503, 516, 517, 525, 545, 549, 550, 561, 601, 613—616, 835, 856, 859, 872, 953, 960—962
 Гнатюк О. 835
 Гнідич М. 33
 Гоголь В. 475
 Гоголь М. 21, 32, 47, 233, 418, 472, 475, 477, 479, 480, 689, 694, 696, 726, 826, 883
 Гогоцький С. 586, 588, 589, 848
 Голіцин О. 848
 Головацький Я. 8, 37, 61, 63, 416, 475, 483, 487, 488, 490—

493, 500—502, 512, 514, 537, 561, 597, 605, 613, 738, 774, 835, 850, 855, 874, 953
 Головкинський Н. 669
 Головин О. 800
 Голубовський П. 599
 Голуховський А. 773
 Гомер 49
 Гонта І. 943
 Гончаренко Г. 482, 531, 537, 557, 559
 Горацій 49
 Горбачевський І. 676, 872
 Горленко В. 481, 531, 611, 892
 Горнбостель Е. 506
 Городецький Платон 727
 Готліб 675
 Гохман Х. 646
 Гошкевич В. 934
 Гоянюки 857
 Грабович Дж. 38
 Грабовський О. 583
 Грабовський П. 58, 75, 823, 828, 882
 Грабянко Г. 6
 Грацінський Л. 812
 Грдіна Я. 648, 649
 Гребень А. 559
 Гребеняк В. 961
 Гребінка Є. 34, 35, 52, 771, 778
 Грегулевич В. 734
 Гренченко В. 431
 Гречин Г. 636, 637
 Гречина Г. 627
 Гренков М. 636
 Гриневичева К. 859
 Гринів О. 247
 Грица С. 344
 Грім В. 603
 Грім Я. 603
 Грін Дж. 620
 Грінченко Б. 39, 66, 73, 74, 390, 429, 431, 612, 801, 823, 833, 834, 845, 847, 848, 859
 Грінченко М. 552
 Гром'як Р. 57
 Грот М. 593—595
 Грузинцев О. 654
 Грушевська К. 479, 495, 531, 534, 537
 Грушевська М. 841
 Грушевський М. 22, 23, 26, 73, 74, 78, 252, 253, 257, 259, 266, 276, 312, 472, 473, 491, 494, 504, 530, 550, 552, 553,

- 561, 583, 599, 600, 613, 616,
760, 781, 783, 784, 869—872,
881, 910, 959, 960, 962
- Грушевський О. 584, 599
- Грушкевич Т. 881
- Губачеви В. та І. 182
- Губергріц М. 694
- Гуглинський В. 734
- Гулак М. 7, 478, 568, 569, 606,
626, 629, 758
- Гулак-Артемівський П. 35,
39, 471
- Гулак-Артемівський С. 552
- Гульдберг С. 677
- Гумбольдт А. 34, 622
- Гумбольдт В. 471, 498
- Гут І. 663
- Гушалеви І. 855
- Гюго В. 76
- Гюльденштедт 867
- Гюссман Ф. 661
- Г**ете 76
- Д**'Аламбер 635—637
- Д**'Орбінї А. 623
- Дабижа В. 854
- Дальтон Дж. 618
- Даніїл, ігумен 447
- Данилевич В. 599, 886, 920
- Данилевський В. 686, 697
- Данилевський Г. 913, 916
- Данилевський О. 687, 697
- Данилов Кірші 475
- Данте 76
- Дарбу Г. 620
- Дарвін Ч. 456, 493, 624, 680,
684, 685, 698
- Дашкевич М. 531
- Дверницький О. 947
- Дебай 654
- Дебрюкс 885
- Деві Г. 617
- Де-Воллан Г.-А. 502
- Дей О. 550
- Деконські 924
- Деларю Д. 627, 630, 639, 642,
643
- Делоне М. 649
- Де-Метц Г. 658, 659, 662
- Демуцький П. 485, 486, 506,
527, 545, 559
- Дент 664
- Деркач І. 800
- Джером К. Джером 76
- Джиджору І. 871
- Джонсон 674
- Джоуль Дж. 617
- Дзедушицький В. 953—956
- Димінський А. 390, 487
- Диннік О. 648
- Дідецький Б. 855
- Діонісій, патріарх 736
- Діріхле П. 620, 643
- Дістервег А. 848
- Дністрянський С. 871
- Добровольський В. 646
- Добрянський А. 780
- Добрянський В. 845
- Довбуш О. 545, 858
- Довговид В. 848
- Довнар-Запольський М. 599
- Доде 76
- Докучаєв В. 671, 681, 928
- Долгорукий І. 761, 849
- Долента-Ходаковський З. 416,
482, 521, 603
- Доленда 663
- Доманицький В. 76
- Домбровська М. 826
- Домгер В. 670
- Донаті Дж. 621
- Донченко О. 242
- Дорошенко Д. 7, 583, 884, 898
- Дорошенко В. 73, 871
- Драгоманов М. 12, 15, 17, 20—
22, 26, 65, 75, 78, 257, 472,
479, 486—488, 494, 495, 503,
530, 531, 541, 553, 561, 572,
577—581, 584, 597, 598, 601,
609—611, 614—616, 799,
844, 869, 957
- Древченко П. 531
- Дрейер Й. 621
- Дрепер Т. 621
- Дроб'язко 918
- Дубельт 54
- Дубенко П. 504
- Дудрович І. 586
- Думитрашко К. 58, 552
- Духнович О. 780, 810, 846,
855, 874
- Дучимінська О. 835
- Дучинський М. 391
- Дюбуа Монпере Ф. де 669
- Дюпон 76
- Дядиченко А. 883
- Дячан П. 64
- Дяченко А. 627, 629, 637
- Дяченко М. 626, 627, 629, 630,
635, 636
- Е**вклід 628—630
- Ейлер Л. 626, 631, 635, 641—
645
- Ейнбродт П. 673
- Ейнштейн А. 618, 620, 661
- Ейхвальд Е. 669
- Елліс А. 496
- Ельтеков О. 675, 679
- Еол 32
- Ерленмейер 674
- Ерліх 700
- Ерстед Х. 617
- Ертель 664, 665
- Є**вдокимов М. 665
- Євецький О. 479
- Євецький Ф. 479
- Євтушевський В. 828
- Єдлічка А. 474, 484
- Єлизавета Петрівна, цариця
474
- Єрмаков В. 565, 630—633, 638,
640, 642, 647
- Єрмаков Є. 638
- Єрмоленко С. 43, 44
- Єфименко О. Ю. 249, 252,
611, 871
- Єфименко О. Я. 186, 352
- Єфименко П. 321, 479, 611,
612
- Єфремов В. 673
- Єфремов С. 905
- Ж**аботинський В. 11
- Жансен Ж. 621
- Жегота П. 483
- Желехівський Є. 66
- Желехівський М. 578
- Жемчужников А. 481, 531
- Жерар Ш. 674—676
- Житецький П. 15, 17, 66, 74,
479, 486, 488, 531—534
- Жілінський І. 671
- Жук Б. 907
- Жук К. 656, 657, 662
- Жуковський А. 51
- Жуковський В. 53
- Журавський Д. 606, 608, 671,
702
- З**абелін І. 610
- Забіла В. 37, 551, 552

Заболотний Д. 699, 701, 867
 Заборовський Рафаїл 720, 760
 Завілінський Р. 489
 Заглада Н. 312
 Загоровський М. 601
 Загорський П. 688—690
 Зайкевич 494
 Зайончевський В. 656, 657
 Заклинська К. 814
 Заклинський Б. 961
 Заклинський К. 803, 857, 859
 Заклинський Л. 826, 827, 857, 859
 Заклинський Олексій 814
 Заклинський Р. 857—859
 Закревський М. 66, 550
 Закржевський І. 661
 Залевський Т. 821
 Заленський В. 682
 Залеський Вацлав 482, 483, 850
 Залеський Бр. 51
 Залеський В. К. 683
 Залізник М. 961
 Залозецький Р. 872
 Занчевський І. 646, 647
 Заньковецька М. (Садовська) 61
 Заріцький І. 919, 930
 Затеplinський П. 664
 Захар'їн Г. 694
 Заячківський Йосип 875
 Здоровега Н. 391
 Зевс 32
 Зейлігер Д. 646, 647
 Зеленін Д. 524—526, 922
 Зелінський М. 673, 676, 679
 Зем'ятченський П. 670
 Земанчик І. 661
 Зеньковський В. 595
 Зернов Д. 648
 Зеров М. 70
 Зібер М. 15, 17, 609, 610, 671
 Зіновіїв Климентій 336
 Зінківський Т. 783
 Златарський 491
 Зубрицький Д. 484, 595, 596
 Зубрицький М. 322, 961
 Зюсс Е. 669

Ібсен 76

Іван IV Грозний 728
 Іваницький О. 669
 Іваниця О. 390
 Іванишев М. 888

Іванов В. 390, 498, 611, 919
 Іванов М. 669
 Іванов П. 599, 611, 612
 Івановський Д. 625, 688
 Іванюк Ю. 546
 Іващенко М. 907
 Іващенко А. 436
 Ігумнов С. 702
 Ількевич Г. 322, 854
 Ільницький В. 824
 Імшенецький В. 630—632, 634, 642, 643
 Інфимовський М. 734
 Ісаєв В. 700

Їжакевич І. 907

Йоаким, московський
 патріарх 719
 Йовенко В. 517
 Йосип II 776

Каган В. 630
 Казанцев В. 759
 Кайндель Р. 525, 967
 Калиновський Г. 7, 390, 521, 601
 Камінський В. 371
 Канигін Ю. 242
 Канніцаро 675, 680
 Кант 584, 585, 587, 589, 591, 592, 650
 Кантор Г. 620
 Каньяр Тур III. де ла 656
 Капніст В. 33, 475
 Капністи 889
 Караваєв В. 691—694
 Караджич В. 50, 62, 472, 488
 Каразін В. Н. 585
 Каразін В. П. 670
 Каразін І. 681
 Карамзін М. 34, 46
 Карастельов К. 630, 645
 Карл XII 35
 Кармалюк У. (Кармелюк) 606, 943
 Карман 654
 Карно Н. 617
 Карпенко С. 485, 486
 Карпенко-Карий І.
 (Тобілевич) 26, 61, 70, 485
 Карпинський О. 670
 Катерина II 474, 551, 598, 720, 727, 730, 769, 770, 781, 799
 Качала Степан 778, 875

Каченовський М. 604
 Каяндер М. 678, 679
 Квітка К. 489, 490, 497, 499, 505, 531, 537, 561
 Квітка-Основ'яненко Г.
 (Квітка) 7, 34, 37, 39, 52, 53, 62, 66, 67, 74, 444, 604, 723, 732, 771, 778, 826
 Кекуле 674
 Келі А. 620
 Кеплер 636
 Кеппен 671
 Керр 662
 Кесслер К. 684, 863
 Кеттер 634
 Кирилук Є. 47
 Кирпичов В. 565, 638, 648
 Кирчів Р. 492, 818
 Кирчів П. 804, 824, 826, 841
 Кисель О. 695
 Кисилевська О. 835
 Кисілевський Т. 857
 Кірхгоф Г. 617, 621, 634, 652
 Кістяківський А. 611
 Кістяківський Б. 17, 20, 21, 578, 595
 Кістяківський О. 15—17, 321, 322, 486, 487, 595, 597
 Кішка С. 480, 535
 Клаузіус Р. 617, 618, 653, 656, 662
 Клебш Р. 634, 644
 Клейн Ф. 620, 631
 Климентієвський Н. 763
 Климовський С. 551, 552
 Кловоський О. 671
 Ключкарьов Ф. 475
 Книгін І. 689
 Кнорр Е. 655
 Кобилиця Л. 545, 858
 Кобилянська О. 835, 880
 Кобилянський А. 748
 Кобринська Н. 24, 835, 839—841
 Кобринські 857
 Ковалевська С. 634, 641
 Ковалевський В. 624
 Ковалевський М. 352, 593
 Ковалевський Н. 15
 Ковалевський О. 565, 624, 685, 699, 864, 867, 933
 Ковалеський Є. 669
 Ковалів С. 804, 824, 859
 Ковальов Б. 917
 Ковальський В. 855

- Кожевніков С. 646
 Козлов І. 51
 Козлов О. 592, 595
 Коккяр Дж. 602
 Кокорудз І. 74
 Колар Я. 475, 477
 Колесник І. 595, 596, 600
 Колесса І. 489
 Колесса О. 51
 Колесса Ф. 471, 472, 475, 479, 481, 485, 489—492, 495, 497, 499—506, 516, 517, 521, 524, 530, 531, 533, 534, 537, 545, 549, 561, 614, 616, 872, 960, 961
 Колкунов В. 682
 Коллар Я. 62, 569
 Коломнін С. 693
 Кольберг О. 391, 472, 488—490, 503, 521, 525, 537, 554, 561
 Комаровський Я. 391
 Коменський Я.-А. 810, 837
 Комішинський В. 651, 672
 Кониський О. 15, 63, 68, 69, 479, 484, 800, 869, 870, 872, 957
 Кононович О. 667, 668
 Конощенко А. 485
 Конт О. 580, 593
 Конткевич С. О. 669
 Копа Роман 720
 Коперницький І. 489
 Копистенський 760
 Корвізар 696
 Кордуба М. 871
 Корнєв З. 664
 Корню М. 653
 Коробко М. 933
 Коровін І. 763
 Корольов Ф. 46
 Коротнев О. 685
 Корсун О. 35, 52
 Корф М. 830, 852
 Корчак-Чепурківський О. 702
 Косоногов Й. 658, 659, 671
 Костомаров М. (Галка) 7, 12, 13, 16, 30, 33—35, 37, 53, 60, 61, 73, 244, 245, 247, 257, 259, 263, 474, 477—479, 487, 488, 493, 531, 561, 568—572, 587, 595, 597—599, 604, 606—610, 613, 616, 757, 758, 771, 871, 886, 959
 Кот У. 520
 Котельников О. 647
 Котляревський І. 12, 30—32, 37, 39, 54, 58, 59, 62, 77, 233, 473, 551, 602, 723, 732, 771, 778, 845, 849, 920
 Котляревський О. 493
 Кох Р. 625, 701
 Коханович Г. 769
 Коціпінський А. 474, 484
 Коцюбинський М. 24, 58, 75, 76, 78, 362, 490, 723, 821, 869, 881, 882
 Кошиць О. 485
 Коші О. 620, 628, 630, 632, 634, 635, 637
 Кошовий І. 558
 Кравець О. 357, 391
 Кравченко В. 458, 612, 933, 950
 Кравченко М. 482, 531, 537, 559
 Кравченко П. 559
 Кравченко У. 804
 Кравченко-Крюковський І. 531
 Красицький Ф. 857
 Краснов А. 670, 682, 916—919, 928
 Красуський К. 673
 Кревецький І. 871
 Крижанівський Д. 552
 Крилов В. 697, 700
 Крилов М. 638
 Кримський А. 44, 74, 75
 Криницький І. 681
 Крип'якевич І. 258, 871
 Кричевський В. 908
 Кроковський Йоасаф 720
 Крон І. 499, 506
 Крон К. 499
 Кронеберг Й. 585, 586, 595
 Кропивницький М. 26, 70
 Крушельницький М. 826
 Куба Л. 472, 485, 486, 504, 505
 Кудрявцев П. 591
 Кузеля З. 76, 403, 524, 525, 961
 Кук 667
 Кулжинський І. 390
 Куліш М. 854
 Куліш П. 12, 52, 53, 55, 59, 61, 64, 67, 73, 247, 416, 471, 475, 478, 480, 481, 484, 487, 493, 531, 568—570, 572, 573, 587, 597, 598, 606, 613, 616, 734, 743, 745, 746, 758, 763, 771, 800, 844, 859, 957, 959
 Кульчицька О. 859
 Кульчицький О. 246—250, 256, 257, 260
 Кульшиний П. 669
 Кулябко К. 938
 Кумельський І. 669
 Кунцевич І.-Й. 777
 Кунцек А. 661
 Купчанко Г. І. 613
 Курилович С. 824
 Куторг С. 669
 Кухаренко Я. 53, 55, 481
 Кухач Ф. 472, 485
 Куций М. 53
 Кучеренко І. 482, 559
 Кюв'є Ж. 623
 Кюрі П. 620
 Кюстнер Ф. 621
 Лаврівський І. 63
 Лавров Ф. 344
 Лавровський П. 64
 Лавуазьє 672
 Лагранж Ж.-Л. 635, 637, 638, 641, 645
 Лаеннек 696
 Лазаревич І. 697
 Лазаревський О. 488, 597—599, 611, 890, 898, 938
 Лазаревський М. 54, 55
 Лазарев М. 622
 Лайель Ч. 623
 Лакруа С.-Ф. 626
 Лаллеман 654
 Ламарк Ж.-Б. 623, 680
 Ламберт І. 667
 Лаплас П. 620, 621, 635, 637, 664
 Лапшин В. 651, 652, 659
 Леббок Дж. 493
 Лебедев П. 618
 Лебединцев А. 673
 Лебединцев Т. 488
 Леваківський М. 682, 684
 Левер'є У. 621
 Левицький В. 872
 Левицький Г. 665
 Левицький Д. 908
 Левицький І. 262, 665
 Левицький Й. 63
 Левицький К. 876
 Левицький Л. 898
 Левицький М. 8, 738, 772, 802, 850, 873
 Левицький О. 851, 950, 611
 Леви-Стросс К. 498

- Левченко М. 66
 Левченко П. 25
 Лелевель Й. 45, 569
 Ленц Е. 655
 Ленчевський А. 390
 Леонтович Ф. 352
 Леопардов М. 943
 Лер 592
 Лермонтов М. 471
 Лесевич В. 593, 845
 Лесков М. 759
 Лессінг 76
 Лєвшин О. 602
 Линниченко І. 599, 871
 Липа І. 78
 Липа Ю. 245, 571
 Липинський В. 246, 252, 255, 257, 600
 Липківський В. 727
 Лисенко К. 670
 Лисенко М. 16, 472, 474, 484—486, 489—500, 503, 505, 506, 521, 531, 537, 549, 552, 558—561, 609, 835
 Лисенко О. 835
 Лисовський А. 531
 Лисяк-Рудницький І. 5, 22
 Литвинова П. 612, 918
 Литвинов-Бартош П. 390
 Литвинович Спиридон, єпископ 773
 Лихачов Д. 38
 Лі С. 620, 634
 Лібіх Ю. 624, 675, 676
 Лігін В. 645, 646
 Ліндеман В. 700
 Ліндфорс Ф. 835
 Ліницький П. 586, 591, 592
 Ліннеманн Е. 674
 Ліньова Є. 486, 504, 506
 Ліпінський К. 482, 483, 485, 522
 Ліпманн 653
 Лісовський І. 769
 Лістінг Й. 622
 Літре 571
 Ліувілл Ж. 620, 628
 Лобачевський М. 620, 629, 647, 651
 Лобода А. 530, 898
 Лобода М. 516
 Лободовський М. 883
 Лодзинський М. 871
 Лодій П. 584, 848
 Лозинський Й. 63, 390, 521, 850
 Лозинський В. 962
 Лок'єр Дж. 621
 Локоть Т. 581
 Ломиковський В. 602, 603
 Ломоносов М. 619, 677, 678, 680
 Лоран О. 674
 Лоренц Х. 618, 620
 Лохвицький К. 887
 Лубенець Т. 844
 Лукашевич В. 842
 Лукашевич П. 7, 474, 480, 503, 603
 Лукіянович Д. 961
 Лунін М. 595
 Лутугін А. 669, 670
 Лучкай М. 63, 605
 Львович І. 913
 Льюїс 679
 Любименко В. 683, 684
 Любовський М. 585
 Людкевич С. 490, 499, 501, 502, 549, 561
 Ляйбніц Г.-В. 592
 Лямбль Д. 697
 Ляпунов О. 563, 633, 634, 638, 643, 644, 647, 654
 Ляскоронський В. 599
Магницький А. 448
 Мазепа І. 541, 576, 719, 733, 748
 Майєр Ю. 617, 634
 Макаровський М. 52
 Мак-Леннан Дж. 493
 Максвелл Дж. 617, 618, 620, 653, 654, 658
 Максимович Михайло 7, 12, 53, 247, 416, 458, 471, 474, 476, 477, 479, 482, 485, 486, 490, 493, 516, 537, 566—568, 595, 597, 603—605, 607, 735, 757, 886, 888, 959
 Максимович Марія 53, 64, 436, 680
 Максимович О. 58
 Маланюк Є. 257, 259
 Малинка О. 390
 Малиновський М. 65
 Малицький Єрофій 722
 Малишев А. 646
 Мальований К. 783
 Мамонічі 964
 Мандельштам А. 661
 Манжура І. 72, 487, 494, 531, 609, 611, 612
 Мансікка В. 922
 Маркарян Іо
 Маркевич А. 481
 Маркевич М. 60, 416, 474, 478, 484, 485, 494, 595, 606, 607
 Маркевич О. 67, 475
 Маркович О. 12, 478, 484, 531
 Маркович Я. 430, 601
 Марковников В. 864
 Марковский В. 33
 Марні Барбот М. де 669, 670
 Марс 32
 Мартинович П. 531, 661
 Мартович Л. 803
 Марусяк Д. 545
 Матвійчук М. 856
 Маха К. 50, 51
 Махой К. 50
 Медведєв О. 670
 Мейєндорф О. 668
 Мейр К. 669
 Мелікішвілі П. 673, 677
 Мельников М. 670
 Менделєєв Д. 619, 676—678, 864
 Мендель Г. 624
 Менцель 88, 93
 Мерінг Ф. 695
 Меркурій 32
 Мертке Е. 484
 Мерц 664, 665
 Метлинський Амвросій (Могила) 7, 34, 35, 37, 52, 247, 474, 480, 490, 500, 503, 521, 531, 537, 597, 604, 607, 616, 771
 Мехович Ф. 636, 637
 Мечников І. 565, 624, 685, 688, 697, 699, 700, 864, 867
 Мечников А. 593
 Мечников П. 933
 Мехович Ф. 629
 Микита 54
 Миклашевські 888
 Микола І 712, 716, 734, 755, 758, 770, 771, 842
 Милорадович, піп 63
 Милорадович Г. 927
 Милорадович В. 326, 612
 Милорадович С. 869
 Миненков О. 670

Мирний Панас (Рудченко) 58,
61, 67, 68, 70, 358, 609
Миславський Самуїл 720, 727
Михайленко О. 679
Михайленко Я. 673, 679
Михальчук К. 17, 66, 74
Михневич Й. 586, 588
Міклошич Ф. 64, 492
Міклухо-Маклай М. 671
Міллер О. 492, 610
Мілля 580
Мінх Г. 688, 694, 698, 700
Мірам Е. 697
Мірчук І. 247, 257, 261, 263, 264
Міттаг-Лефлер 631
Міхновський М. 582, 583, 857
Міхновські 733
Міцкевич А. 50, 51, 60, 569
Мішо Ж.-Ф. 45
Міщенко Ф. 15
Мова В. 73
Мовчан Є. 537, 559
Могила Петро 760, 748, 943
Могилянський І. 8, 61, 63,
738, 772, 773, 802, 850, 873
Могилянський А. 626, 720
Модест, архієпископ 948
Модавський Б. 675
Молешотт 571, 590
Момзен 34
Монж Г. 637, 639
Монковський П. 669
Монтеск'є 566, 575
Мончаловський Н. 599
Морачевич І. 390
Морачевський П. 743
Морган А. 493
Морев А. 763
Мороз Д. 800
Морозов Ю. 652
Москвін А. 727, 763
Мочутковський І. 698
Мочутковський О. 688
Мошинський К. 391, 457, 492
Мощенко К. 932, 950
Мрачинський Ю. 821
Мукарежовський Я. 498
Мурашко О. 908
Муретов Д. 763
Мурко М. 481, 492
Муромець Ілля 32
Мурчисон Р. 668
Мухін Є. 688, 689, 694
Мюленгоф К. 501
Мюссе А. 52

Навашин С. 682, 683, 864, 867
Навроцький В. 390
Навье Л. 645
Надеждін О. 656, 657
Нарбут Г. 908
Натток-Михайловський Д. 762
Науменко В. 15
Науменко Н. 611
Наумович Іван 878
Негребецький Іларіон 720
Негро С. дель 617
Недільський С. 66
Неймайр М. 669
Некрашевич І. 30
Нементовський С. 674
Нептун 32
Нерон 49
Нестеровський 806
Нестор 447
Нечуй-Левицький І. 58, 61,
67—70, 73, 75—77, 304, 734,
746, 754
Никон, патріарх 735
Никоненко А. 481, 531
Ніговський 494
Нідерле Л. 492
Ніколаєв О. 390
Нікольський І. 727
Ніс І. 950
Новаківський О. 25
Новиков М. 473
Новицький І. 16
Новицький О. 586, 588, 589,
848
Новицький П. 487
Новицький Я. 612, 924, 937,
938
Номис М. 478, 607
Норден Е. 512
Нордман О. 681
Нос С. 390, 494
Носов О. 669, 670
Нудьга Г. 51
Ньютон І. 617, 618, 627, 643

Образцов В. 694—696
Овідій 49
Овсяников Ф. 864, 865
Овсянников П. 691
Огівецький І. 646
Огієнко І. (митрополит
Іларіон) 260, 263, 746, 898
Оглоблін О. 6

Огоновський О. 484, 616, 778,
803, 824, 869, 872, 876
Огоновський П. 872
Озаркевич Є. 872
Олександр І 473, 716, 769, 791
Олександр II 486, 741
Олександр III 741
Олександров С. 52
Олександрова С. 58
Олексів В. 642
Олексій Михайлович, цар 735
Олельковичі, кн. 576
Олівері О. І. 669
Ольберс 666
Онацький Є. 246
Онищенко 783
Онищук А. 961
Опатович С. 734
Орлай І. 689
Осадець М. 64
Осипов І. 673
Осипов М. 53
Осиповський Т. 626, 628, 630,
632, 635, 650, 651, 663—665,
668
Осовський Г. 669, 932, 933
Ососков О. 850
Оствальд 678
Остроградський М. 446, 447,
565, 620, 627, 635—639,
641—643, 645, 651, 654
Охримович В. 322, 338, 391,
614

П'ятницький П. 670
Павлик М. 75, 581, 613, 614,
803, 859
Павлинський А. 763
Павло І 716, 769
Павлов І. 689, 694
Павлов П. 595
Павловська Є. 907
Павловський А. 626, 634—636,
651
Павловський О. Д. 688, 700,
701
Павловський О. П. 7, 63, 503
Павлуцький Г. 950
Палас С. 669, 867
Палацький Ф. 62
Палій С. 576
Палладін В. 683
Пандер Х. 624
Папа Римський Пій VII 771,
777

Партицький О. 66, 803, 804, 824, 825, 875, 877
Пархоменко Т. 482, 531, 537
Пассек В. 425, 474, 604
Пастер 625, 687, 696, 698, 700, 701
Пастернак Я. 871
Пасюга С. 531
Пауль К. 669
Пачовський В. 525
Пачоский І. 682, 934
Пашкова Г. 391
Пеано Дж. 620
Пелеш Ю. 803
Пережко П. І. 691, 698
Пережко П. Н. 864
Перетц В. 550, 552, 898
Перетц О. 473, 534
Перфецький Е. 478
Песталоцці 837
Петефі 76
Петраселов 918
Петренко М. 36, 52, 551
Петренко-Критченко П. 676
Петржиковский Е. 935
Петріашвілі В. 673, 674
Петро І 35, 473, 688, 712, 719, 730, 799
Петров М. 759, 898, 943, 946
Петров В. 617
Петрушевич А. 484, 963
Петтенкофер 701
Пильчиков Д. 63, 869, 872
Пильчиков М. 565, 649, 653, 659, 660, 872
Пимоненко М. 25, 908
Пипін О. 60, 487, 599, 616, 871
Пирогов М. 626, 657, 689—692, 863
Писаревський С. 37, 69
Писаржевський А. 661, 677
Піацці Дж. 621
Підвисоцький В. 691, 697—700
Підгірянкa М. (Ленерт-Домбровська М.) 859
Піксі І. 617
Піскунов Ф. 66, 73
Планк М. 620
Платон 585
Плетенецький 760
Плещеев О. 53
Плюккер Ю. 617
Побєдоносцев К. 755
Погодін М. 475, 477

Погорєлко О. 662
Подолінський Василь 874
Подолінський С. 15, 580, 601, 609—611, 614
Позднєєв А. 473
Познанський Б. 574
Познанський Ф. 919
Покровський А. 918
Покровський В. 694—696
Покровський П. 630, 631
Покровський Т. 763
Полевой М. 605
Полетика М. 848
Полистики 888, 891
Полівка Ю. 492
Полонська Н. 898
Полуботки 891
Поль А. 186
Поль О. 891, 892, 922, 926
Польовий М. 46
Полюй І. 67
Поляков В. 52
Полянський П. 824
Полянський Т. 854
Полянський Ю. 871
Пономарьов А. 363
Понселе Ж.-В. 639, 645
Попович М. 481
Попович О. 804
Потебня О. 65, 66, 74, 245, 247, 391, 394, 401, 423, 471, 475, 491, 493, 495, 497, 499, 501, 502, 504, 512—514, 516, 524, 561, 581, 609, 611, 615, 886, 916, 923
Похитонов І. 25
Прахов А. 898
Прач 474
Пржевальський М. 671
Прічард Д. 472
Прокопович П. 105
Прокопович Ф. 29
Пропп Я. 498
Протасов 770
Прудон 580
Пуанкаре А. 620, 631, 633
Пуансо 641
Пуассон С. 620, 634, 635, 637, 638
Пуїє К. 651
Пулюй І. 662, 746, 872
Пурієвич К. 683
Пушкін О. 35, 50, 51, 55, 471, 477

Пчілка Олена (Косач О.) 15, 73, 609, 835, 903
Пшеборський А. 631, 641
Радзішевський Б. 674
Радциг О. 648, 649
Раковський І. 871
Ранкін У. 617
Ратальський В. 826
Рафалович А. 702
Рахманінов І. 638—640, 642
Рачинський С. 830
Ревуцький Д. 506
Редтенбахер Я. 639
Рейн Г. 697
Рейніцер Ф. 662
Реклю Ж. 623
Релей 654
Рело Ф. 639
Реман А. 671
Рентген В. 662, 872
Репсольд 665—667
Репта Володимир, митрополит 765
Реформатський С. 673, 675, 679
Рєпніна В. 54
Рибак Т. 832
Рибников П. 481
Рибчин І. 248
Ригоренко К. 481
Ризький І. 585
Рилєєв К. 47, 471
Рильський М. 47, 923
Рильський Ф. 15
Римський-Корсаков М. 485
Рихтгофен Ф. 669
Ріман Г. 620, 647
Рінек О. 693
Ріхтер К. 623
Рогович А. 680, 681
Рогович О. 670
Роздольський Й. 490, 502, 549
Роздольський О. 504, 517, 961
Розумовські 889
Романовський Г. 670
Романовський С. 763
Романчук Ю. 64, 804, 877
Ромер П. 627, 629, 630, 647
Роммель Х. 595
Росковшенко І. 479
Ростоцький 769
Ротерт В. 684
Ру В. 624
Рубан В. 6

Рудаков Є. 918
 Руданський С. 67, 72, 75, 472, 478, 723, 869
 Рудиковський Є. 69
 Руднєв Йоаникій 727
 Рудницький С. 960
 Рудченки 494
 Рудченко І. 15, 478, 486, 608, 609
 Рузький Д. 648, 649
 Румянцев П. 602
 Русов О. 15, 17, 19, 20, 486, 531, 609
 Русова С. 835—840
 Руссо 566
 Рябков П. 936
 Рябошапка І. 783

С
 Сабінін Є. 638
 Савченко І. 699, 700
 Сагайдачний П. 31, 47, 476, 748
 Садовська М. (Садовська-Барілотті) 26
 Садовський М. 485
 Саксаганський П. 26
 Салтиков М. 634, 644
 Сальо А. 826
 Самійленко В. 73
 Самокиш М. 25
 Сапежко К. 693
 Сарніцький С. 534
 Сахаров О. 530
 Свенціцький І. 525, 859, 956, 962—964
 Свидницький А. 63, 67, 70—72, 754
 Секкі А. 621
 Селім II 542
 Сельський Ш. 872
 Семашко Й. 770
 Сембратович Йосип, митрополит 65, 777
 Сементовський К. 474, 604
 Сементовський М. 605
 Сендюттович Йоаникій, архімандрит 719
 Сен-Сімон 580
 Серре 628
 Сецінський Є. 942
 Серов О. 479, 484
 Сеченов Г. 624
 Сеченов І. 686, 689, 691, 699, 867
 Сидоренко П. 504
 Сикора Й. 665

Симиренко В. 16
 Симиренко А. 84
 Симпсон Т. 663
 Ситніков Є. 466
 Сікорський І. 697
 Скальковський А. 607, 612, 885
 Скаржинська К. 892, 931, 936
 Скворцов І. М. 587
 Скворцов І. П. 701, 702
 Склабовський А. 605
 Скліфосовський М. 692
 Складовська-Кюрі М. 620
 Скляр І. 558
 Скоба А. 559
 Скворода Г. 263, 473, 493, 552, 570, 723, 778, 783, 806
 Скорина Ф. (Скарина) 964
 Скоропадські 889
 Скубій І. 531, 559
 Славинецький Є. 29
 Сластін О. 485, 504, 531
 Слешинський І. 630, 635
 Смирдін О. 46
 Смирнов І. 653
 Сміт У. 623
 Смолинська Є. 312
 Смолуховський М. 649, 661
 Снігурський І. 8, 738, 772, 802, 850
 Соболевський О. 472
 Сокальський П. 475, 489, 496, 497, 499, 501, 503, 561, 611
 Соколов Д. 669
 Соколов І. 638, 642, 645
 Соколов М. М. 675
 Соколов М. О. 669
 Соколов Н. 670
 Сократ 49
 Соловйов А. 763
 Солонина П. 844
 Сольський С. 865
 Сорокін М. 864
 Сосенко К. 512, 513
 Сосенко Петро 857
 Сосенко І. 54, 908
 Спенсер 495
 Сперанський М. 482, 537
 Спілка А. 66
 Спіноза 586
 Спіро П. 686
 Срезневський В. 488
 Срезневський І. 7, 46, 58, 64, 65, 471, 474, 479, 493, 503, 531, 534, 569, 597, 604, 605, 937

Сретенський Є. 948
 Ставроецький К. 534
 Ставровський А. 888
 Старицький М. 15, 26, 61, 70, 73, 75, 485, 835
 Старосольський В. 583
 Старшинська М. 820
 Старшинський Е. 820
 Стасенко О. 932
 Сташиця С. 668
 Стеклов А. 633
 Стеклов В. 638, 644, 645, 654
 Стемпковський І. 885
 Степанов Т. 585
 Степанович Олександр 876
 Степович А. 504
 Стефан Великий 496, 766
 Стефанік В. 24, 803, 859
 Стеценко К. 552
 Стеценко Н. 86
 Стойкович А. 663
 Стойкович П. 650
 Столетов О. 657, 658, 660
 Стороженко О. 67
 Стражеско М. 694
 Страус О. 656, 657
 Стрижевський М. 919
 Стрільбицький М. 763
 Струве В. 621
 Струве А. 665
 Струцинський Д. 759
 Студинський К. 872
 Субботін В. 701
 Суворін 61
 Суворов-Римнікський 46
 Сумцов М. 17, 391, 394, 416, 438, 471, 475, 482, 493, 497, 503, 514, 561, 917—920, 922, 923, 926, 937
 Сумцов М. 611, 612, 616
 Супрун 541
 Суслов Г. 638, 641, 642, 647
 Сухобрус Г. 391
 Сушило Ф. 488
 Сушкевич А. 628
 Сушкевич К. 869

Т
 Тайлор Е. 493, 495
 Тализін І. 639
 Тализін М. 655
 Талієв В. 681
 Танатар С. 673, 676
 Танфілєв Г. 681
 Таранушенко С. 749
 Тарасевич А. 699, 700, 760

Тарновський В. 889—891, 900, 954, 960
 Тарновський В., молодший 186, 321, 606, 613
 Тезяков М. 702
 Тейхмюллер 592
 Теодосіопільський, архієпископ 777
 Терещенко А. 390
 Терещенко М. 898, 901
 Терещенко О. 901
 Терещенкова С. 276
 Терлецький О. 803, 871
 Тесленко А. 823, 827
 Тим'як М. 859
 Тимірязев К. 624, 681
 Тимківський І. 585
 Тимофеев В. 678
 Тимченко Є. 66
 Тимченко І. 630—632
 Тимченко Й. 668
 Тиховський П. 949
 Тихомандрицький М. 630, 631, 634, 639
 Тихомандрицький О. 627, 629, 636, 637
 Ткаченко Ф. 53
 Толстих М. 498
 Толстих С. 498
 Толстой А. 830
 Томашівський С. 561, 600, 871, 883
 Томжі Стефан 542
 Томпс В.-Г. 471
 Томпсон С. 499
 Томс В. 697
 Томсон 658
 Томсон Дж. 620
 Томсон У. 617
 Топоров В. 498
 Торонський О. 855
 Траутфеттер Р. 680
 Тризни 760
 Трипільський В. 950
 Трипольський М. 948, 949
 Трітшель К. 696
 Троїцький І. 697
 Тропінін В. 908
 Трошинський Д. 475
 Трутовський В. 474
 Труш І. 25, 961, 963
 Туманський Ф. 601
 Турбаба Д. 673, 678, 679
 Турівський К. 276
 Турконяк Р. 746
 Тутковський П. 933

Уваров, граф 723, 755
 Уваров М. 702
 Уваров О. 610
 Уваров С. 480, 848
 Українка Леся (Косач Л.) 24, 59, 75, 76, 78, 485, 489, 531, 553, 612, 821, 847, 859, 869, 882
 Уланд І. 501
 Уманець М. 66
 Умов М. 565, 649, 659, 660, 662, 668
 Урбанський В. 661
 Усков І. 54
 Успенський Г. 602, 886
 Успенський П. 756
 Успенський Філотей 727
 Устиянович М. 778, 873, 875
 Ушинський К. 809, 810, 828, 830, 845—847, 883
Фабриціус В. 666, 667
 Фарадей М. 617, 618
 Феб 32
 Федоренко І. 665
 Федоров В. 665
 Федькович Ю. 58, 68, 70, 75, 472, 552, 804, 826, 827, 847, 859
 Фейєрбах 580, 590
 Фельнер І. 669
 Феофілактов К. М. 670, 864
 Феофілактов К. П. 669
 Феррель У. 622
 Фіхте 584, 585
 Фліз Д. де ля 521, 551, 606
 Фогель Р. 666, 667
 Фойт 701
 Фонберг Г. 679
 Фотинський О. 948, 949
 Франко І. 12, 22—24, 26, 47, 58, 74, 75, 77, 78, 245, 247, 257, 322, 338, 428, 472, 478, 484, 485, 489—491, 494—496, 503, 539, 549, 550, 552, 553, 561, 577, 581, 582, 584, 601, 613—616, 756, 794, 796, 803, 807, 808, 816, 817, 821—823, 835, 841, 847, 857, 859, 872, 882, 936, 958, 960—962
 Франко О. 835
 Франц І 771
 Францев Є. 934
 Фраунгофер 621, 665

Фребель Ф. 837, 839
 Фреге Ф. 620
 Френзель О. 617
 Фундуклей І. 888
 Фур'є Ж.-Б. 592, 620, 627, 637, 638
Хавкін В. 700
 Хаждеу О. 479
 Халанський М. 530
 Хандриков М. 565, 640, 665—668
 Ханенко Б. 895, 898, 900, 901, 907
 Ханенко В. 896
 Хванько (Кримський А.) 74, 75
 Хвойка В. (Хвойко) 901
 Хевісайд О. 618
 Хеггінс У. 621
 Хендерсон Т. 621
 Хланський М. 918
 Хмельницький Б. 47, 476, 541, 597, 940, 950
 Ходаковський З. 605
 Ходнев О. 673, 674, 679
 Хойнацький, протоієрей 759
 Холодний М. 867
 Холодний Ф. 531
 Хоменко І. 746
 Хотинський О. 933
 Хоткевич Г. 482, 557, 919
 Хоткевич Т. 859
 Храповицький Антоній, митрополит 763
 Хржонщевський Н. 686, 698, 864
 Хрущов П. 678, 679
 Худяков І. 493
Целевич Ю. 484, 803
 Ценковський А. 685, 687, 688, 698—700
 Цертелєв М. 7, 53, 429, 475, 476, 479, 531, 596, 597, 603, 757
 Циглер 698
 Цикліньська П. 700
 Цимбалістий Б. 246
 Цицурін Ф. 694
 Цьолнер І. 621, 667
Чаговець В. 686
 Чайковський М. 76

Чандлер С. 621
 Чапенко В. 61, 65, 67, 68
 Чаплинський 857
 Чаруківський П. 689
 Чаруківський Я. 689
 Чебишев П. 620, 634
 Чеботарьов М. 641
 Челаковський Ф. 488
 Челпанов Г. 595
 Чепельський І. 880
 Червінський В. 961
 Червінський П. 390
 Черная О. 684
 Чернецький Д. 759
 Чернишевський М. 59, 590
 Чернишов Ф. М. 670
 Чернишов Ф. Н. 670
 Черняев В. 680
 Чертков М. 932
 Чехович В. 655
 Чижевський Д. 244, 247—249, 257, 258, 571
 Чикаленко Є. 583
 Чир'єв С. 696, 697
 Чиріков Г. 886
 Чирков В. 694
 Чистович М. 700
 Чоловський О. 962, 963
 Чопей А. 66
 Чорний С. 666
 Чубинський П. 15—18, 276, 303, 321, 390, 416, 438, 472, 485—487, 490, 494, 503, 504, 514, 515, 521, 525, 561, 597, 608, 609, 671, 757—759, 799

Ш
 Шагін А. 664
 Шад Й. 585, 595
 Шаліков П. 849
 Шанковський А. 854
 Шараневич С. 963
 Шафарик П. 50, 62, 488, 569, 854
 Шафонський О. 430, 436, 601
 Шашкевич М. 8, 37, 53, 61, 471, 475, 482, 483, 597, 605, 738, 743, 774, 850, 873, 875
 Шванн Т. 624
 Шведов Ф. 565, 649, 659—662, 668
 Шевельов Ю. 58
 Шевченко В. 53, 54
 Шевченко М. 53
 Шевченко Т. 12—15, 22, 23, 25, 34, 37—44, 46—59, 62—

68, 74, 75, 257, 258, 471, 472, 475, 478, 479, 481, 493, 552, 568, 570, 571, 582, 606, 613, 626, 723—725, 732—734, 771, 799, 806, 808, 826, 827, 842, 843, 845, 854, 869, 877, 891, 908, 957, 959, 960

Шейковський К. 66
 Шейн П. 503
 Шекерик-Доників Ф. 856
 Шекспір В. 50, 61, 76
 Шелдрейк Р. 243
 Шеллі П.-Б. 52, 471
 Шеллінг Ф. 471, 566, 584—586, 588, 596
 Шеньє А. 52
 Шептицький Андрій, митрополит 963
 Шехович С. 855
 Шидловський А. 640, 665
 Шиллер М. 565, 640, 649, 656—658, 865
 Шиллер Ф. 471
 Шиманов 494
 Шимановський Ю. 692
 Шимков А. 652, 653
 Шимков О. 642, 643
 Шимоновський М. 669
 Шишацький Варлаам 762
 Шишацький-Ілліч А. 390
 Шишков О. 792, 848
 Шишковський Б. 679
 Шіверек Б. 672
 Школиченко М. (Кононенко) 74
 Шлемкевич М. 246, 257
 Шмальгаузен І. І. 867
 Шмальгаузен І. Ф. 681
 Шмідт О. 641
 Шода 848
 Шодуар І. 948
 Шопенгауер А. 592
 Шпет Г. 586, 589
 Шпигоцький О. 35, 479
 Штаерман І. 642
 Штаудт Х. 629
 Штейнгель Ф. 892, 893
 Штекгардт І. 674
 Штерн Ф. фон 885
 Штолюка М. (Штола) 545
 Штреккер 674
 Штрум А. 658
 Штур Д. 669
 Штурм 627
 Шуберт В. 587

Шуберт Ф. 622
 Шубравська М. 43
 Шугуров М. 938
 Шульгін Я. 871
 Шумлянський П. 689
 Шут А. 481, 531, 537, 559
 Шухевич В. 416, 490, 504, 525, 554, 556, 614, 856, 857, 859, 881, 952, 955, 961, 964
 Шухевич Г. 841

Щ
 Щелков І. 697
 Щепкін М. 53, 54
 Щербаківський В. 901
 Щербаківський Д. 896, 904, 905, 910
 Щербацький Тимофій 720
 Щербина В. 898
 Щоголів Я. 920
 Щолков І. 685

Ю
 Югасевич І. 605
 Юнг Т. 243, 617
 Юпітер 32
 Юркевич П. 586, 590, 591

Я
 Яворницький Д. 612, 613, 857, 892, 922—926
 Яворський С. 29, 719
 Яворський Ю. 502
 Ягич В. 492, 871
 Якоб А. 585
 Якобі К. 586, 620, 634, 637, 638, 643
 Якобій Я. 701
 Якобсон Р. 498
 Яковичський І. 669
 Якубович А. 475
 Ян III Собеський 962
 Янів В. 9, 247, 251, 260
 Яновицький 883
 Яновський А. 794
 Яновський Ф. 695, 696
 Ярема Я. 245, 251, 257
 Ярослав Мудрий 327, 748
 Яроцький Я. 932, 933
 Ярошенко С. 628, 629
 Ясинський Варлаам 720, 748
 Ястребов В. 390, 612, 935, 936
 Яхимович Григорій, митрополит 773, 774
 Яценко О. 693
 Яциневич Я. 485
 Яценко А. 800
 Ящуржинський Х. 429